

موبایل .. ئەو ئامپىرە بچوگەى گەرەىى دونىاي لەخو گرتووہ

رېپورتاژى: بەنگىن پىرۆت – چوارقورنە

وتويەتسى: بۇخۇشى تەلەفونم كىردووہ، توخوا ئەمە سوودە موبایل ھەيەتى " ئەم كچە كەناوى (سادات) ۵، دانىشتووى شاروچكەى چوارقورنەيەو دەرچووى پەيمانگايە، بەلام لەبەرئەوہى دانەمەزراوہ لە شەقامى گشتى بۇشاكى ژنان دەفرۇشىت، ئەو زياتر بۇمان دواو وتى: " جاريكيان كورته نامەيەكم بۇ خۇشەويستەكم نارد زۇر شىتم نوسىبوو بەھەلە ناردم بۇھاورييەكم، دواجار ھاورييەكم تەلەفونى بۇكردم زۇر ناخۇشبوو بەلامەوہ، چونكە ئەو نەينىيەى چەندىن سال پاراستبوومان بە (مسيك) ئاشكرا بوو."

دوومى پەيمانگاي مەلەندى مامۇستايانى قۇناغى ئەم بەسەرھاتەى خۇى گېرايەوہ لەسەر كارىگەر يەكانى موبایل لە ژيانى رۇزانەمانداو وتى: " جاريكيان كورتيك تەلەفونى بۇكردم وتى: چۇنى وتم باشم، كىي بەرپىزت؟ وتى: نامناسى يان خۇت نەشارمزا دەكەيت، وتم: ئەگەر فلان كەس نەبىت ئەوا ناتناسم (چونكە ژمارەى ئەو كەسانە بوو كە من دەمتاسى) بە ھەر حال خۇى

"بىگومان موبایل سودى ھەيەو زيانىشى ھەيە سودى موبایل پىم وايە بچوكرد نەوہى جىھان و زىادكردى كاتە، بۇ نموونە ئىشىكم ھەيىت دەتوانم بەكەمترىن كات كارەكانم جى بەجى بكەم". ئەمە دەستپىكى قىسەكانى رۇزانەنوس (فەرمان چۇمانى) بوو لە شاروچكەى زيانىش نابىت، زيانى ھەر شىك كە سودى ھەيە بى بەكار ھىنانىيەتى لەلايەن كۇمەلىك خەلك كەھەست بە لىپرسراويەتى ناكەن". دەربارەى بەسەرھاتىك كە لە يادى نەكات چۇمانى وتى: " تازە موبایلەم كرىبو شەبەكەى نەبوو دەچوم بەسەر دىوارە بەرزەكانى دراوسىكان ھەلدەگەرام بۇ ئەوہى پىوہندى بكەم."

موبایل بەزىان دادەنىت بۇ سەر تاكە كەس و پىوہندىيە كۇمەلاتىەكان و بە گۇفارى كوستانى راگەياند: " پىموايە زيانى زياترە لەسودەكانى لەبەر نەزانىن و كاتى بەكارھىنانى، بۇ نموونە كاتزمىر (۱) شەو تەلەفونم بۇ كراوہ لەخەو خەبەرم بۇتەوہ كە وەلامم داوہتەوہ

(خالید) لاویکی قسه خۆشی هاوریکانیه تی سهربردیکی لهگهل مۆبایل ههیه وتی: "هاورییه کم ناوی سه لیمه تازه مۆبایلی کریبوو لی شارهزا نه بو به منی وت: ئەم ژمارهیه م بۆ وەر بگره کارم به هاورییه کمه، منیش به نه نقه ست ژمارهیه کم به هه له نووسی و دهستی به په یوهندی کردو وتی: ئەلو یه کیك له ناوه راستی عیراق وتی (ها یا با ترید) ئەویش عهره بی نازانی ت له جیاتی بلن سه لیمم چهند جاریک وتی سلم سلم سلم کابرای عهره بیش وتی (الله سلمک بعد خابرنی هسا عند شغل)".

(چۆمان شه وکەت) دهلیت: "گهنجیک ئامادهیه زۆرتین پاره بدات به مۆبایلک تهنیا له بهر نه وهی کهس پیی نه بی ت، لهو پیناوهش لهگهل ماله وه شه ر دهکات بۆدابین کردنی پاره کهی". چۆمان نه وهشی زیاد کرد که نهو کۆمپانیایانهی ئەم هۆکاری په یوهندی کردنه دههیننه کوردستان تهنیا مه به ستیان قازانجه، نه وه بیان له بهر چاو نه گرتوو که کۆمه لگای ئیمه کۆمه لگایه کی تازه پیگه یشتوو.

راسته مۆبایل یه کیکه له ریگاکانی په یوهندی که جیهانی وهکو گوندیک بچوکر دۆتوه، به لام ئامرازیکیشه بۆ دروست کردنی سهدان کیشهی خیزانی. چۆمان له دوا قسه کانیدا بۆ کوستان وتی: "منیش پیموایه ئامریکی سه رده مه و بۆ خزمه تگوزاری خه لک دروست کراوه بۆ نه و خه لکانه ی که له کاری باش و ئیشی رۆژانه به کاری دههین ههقه ریزی بگری ت، چونکه دورترین ریگه ی کورت کردۆتوه و هورسترین کاری بۆ ئاسان کردوین". (سه نگه ر نه بی) که خویندکاری په یمانگای مه له بندی مامۆستایانی سلیمانیه و له قوناغی دووهدایه و نه وهشی باسکرد: "لهگهل هه موو نه مانه شدا به کارهینانی به شیوهیه کی خراب زیاتره له وهی که بۆکاری به سوود به کاردههینریت". سه نگه ر وتیشی: "باشتر بوو هه ر له سه ره تاوه نرخی سیمکارت گران بوایه، بۆ نه وهی نه و که سه انه ی بیکرن که ئیشیان پییه تی، نه ک هه موو کهس چهند سیمکارتیکی هه بی ت، که وهکو مه سه سه ی لیها تووه و هه موو مندالیکیش پییه تی".

کرد به و که سه ی که من ناوم دههینا تیر له سه ر سه سه ی نه و قسه ی کرد، که بۆم ده رکهوت نه و که سه نییه (۱۳) رۆژ مۆبایله کم داخست، تاوهکو چیت ته له فهون نه کات، به هاخان نه وهشی وت: "ئیستاش جار چاره نوکه دهکات یان نامه دهنریت".

مۆبایل یه کیکه له و تهکنه لۆژیا پیشکه وتوانه ی نه مروی جیهان، که هه موو جیهانی به و ئامیره بچوکه به ستۆته وه، لهگهل ئەمهش چهن دین هۆکاری نیگه تیقی هه یه به سه ر کۆمه لگادا، به تایبه تی هاتنی به بی پیشینه رۆشنیری و ناساندنی بۆ نیو کۆمه لی کوردهواری که زیانی زۆر زیاتره له سو ده کانی.

(شهنگه مسته فا) که مامۆستای قوناغی بنه ره تیه، زیاتر قسه ی له سه ر کاریگه ری هه کانی مۆبایل کردو وتی: "له ولاته پیشکه وتوو هکان نه وهندی له بیری په روه رده و رۆشنیری کۆمه لگادان، نه وهنده خه ریکی سه رمایه و ئابوری نین، به پیچه وانه وه کۆمپانیایان له کوردستان بیر له لایه نه ئابوری دارایه کانیان دهکنه وه". هه روه ها مامۆستا شهنگه ده لی: "نه گه ر سه یری ده وره یه ی خۆمان بکه ین ده بینین چهن دین کیشه ی کۆمه لایه تی و په رته وازه بوونی خیزان، به هۆی نا ته ندروست به کارهینانی مۆبایل دروست بووه، سهدان کهس له م دهقه ره ی بیتوین و پشه ر گرفتاری دهستی مۆبایلن به هۆی خراب به کارهینانی".

تاو نا تاویک زهنگی مۆبایله کهت لی ئەدا که نه لپی کیی به ریزت که زانی که چه ئەلی فلان کهس نیت، به لام نه گه ر که چیکی به سه ته زمان بیت وای له بیویژدانی ئیتر ده که ویته داوی، سه رنوسه ری بلا و کراوه ی (بزگور) له چوارقورنه (یوسف هه رته لی) نه وهشی باس کرد: "رۆژیک په ژماره یه ک نوکه یه کم بۆ هات که ته له فهونم بۆ کرد کۆمه لیک قسه ی ناشیرینی کرد، منیش به ئاوازی نه و وه لامم دایه وه، ئیتر نه و که سه وای خوی گرتبوو به رده وام نوکه ی ده کردو ته حویلی ژماره یه کی تری ده کرد، بۆ نه وهی گرفتیم بۆ دروست بکات". سه رنوسه ری بزگور به پیگه نینه وه وتی: "شوکور بۆ خوا ئیستا نه دۆستی ئاسیام نه سانان!".